

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De vi, & veritate huius loci. Capvt XXX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

affidui sunt. (Resumit) si igitur nec simulachra colunt, nec vanos Deos inuocant, nec humanum sanguinem fundant, nec se impia fraudis impuritate contaminant: cur illos Deus, quos in fidem suam recepit, tam diuturno tempore, ope sua destituit? His igitur successibus, veram causam infert Iudaorum perfidiam.

De vi & veritate huius loci.

CAPVT XXX.

Vsus argumenti cautionem, & memoriam requirit oratoris, cauedum est enim, ne in partium collectione minus sit accuratus, quod faciet, si aut res necessarias omittat, aut addat superfluas, aut discrepantes confundat, aut easdem bis numeret, & veluti à se dissoluat, atque disjungat. Tum qui propositus est initio numerus, est illi expedite percurrendus, dandaque opera, ne longiuscula plerumque digressio sermonem, & mentem à proposito abiciat. Videas enim aliquos, qui cum tria, aut quatuor proposuerint, vitium iam non meminerint, aut si meminerint, tantum temporis in vno capite perrexerint, ut eius quod restat expediendi, spatium, & facultas non superpetat. Satius est nihil omnino proponere, quam post iacta hæc propositionum fundamenta, & rerum apparatus, auditoris expectationem fallere, ne munerarijs antiquorum similes videamur, qui cum montes aureos per sepe promitterent, nihil præter arenam dabant. Aduertendum est præterea, ut in affirmatione, vel negatione procedat argumentum. A toto (quod aiunt) molis ducuntur argumenta ad singulas partes primarias, idque tantum affirmando, valet enim hoc argumentum. Si domus est, & fundamentum est, & rectum, & parietes, non autem, & fenestrae sunt, & asseres, & carid genus leuiora. Si corpus est humanum, cerebrum habet, & cor, & iecur, non autem, & digitos x. & ungues, & pilos. A negatione vero totius molis ad singularum partium negationem non procedit argumentum. Ut domus non est, nec igitur fundamentum. Nam possunt esse domus fundamenta, sine ipsius perfectione. A toto tamen generis vim suam obtinet hoc argumentandi genus. Id est, qui negat alicui totum generis, negat, & singulas partes, quas suo ambitu complectitur. Ut si neges calliditatem esse virtutem, accurate cog-

liges, eam nec esse prudentiam, nec iustitiam, nec fortunam, nec temperantiam.

De vsu & Amplificatione huius loci.

CAPVT XXXI.

Vsus argumenti à partium enumeratione, amplissimus est, & per totum corpus eloquentiæ longè, lateque diffusus. Primum ad totius orationis œconomiam, mirum in modum valet, & quasi Ariadna filum dirigit institutum sermonem, ne fluctet in extorum (quod aiunt) labyrintho, ex quo videas totas plerumque orationes hoc vno mihi fundamento, quod insuper alijs, atque alijs constatum argumentis in immensam excreuit amplitudinem. Nobilissima illa, quæ ad Donatum de gratia Dei inscribitur D. Cypriani epistola, tota ferme est in hoc argumento. Hoc ipso fulcitur Ciceronis oratio pro lege Manilia. Hoc sæpius usurpant Lactantij, Arnobij, Minutij aduersus nostræ fidei inimicos gloriosa certamina.

Secundo promptissimum est ad lacecendos aduersarios telum, ad refellendos idem clypeus fortissimus. Nam, & acurè colligit, & rationes glomerat, & acriter insilit, & feruide instat. Si verò resistendum, quadrato velut agmine, insultantium vndique telorum impetus eludit, quod in confirmatione demonstrabo plenius, in oratione Palamedis ex Gorgia Leontino.

Tertiò amplificationis, quæ vna virtus maxima est, perpetuum veluti quoddam repetitur esse seminarium. Nam si res grauius narranda, si describenda, si oculis plenissime subiicienda, parum est vno conspectu proponere. At si incipias singulas partes disquirere, discutere, enucleare, tunc vis, & amplitudo, quasi ingentis cuiusdam fluij perpetuis vndarum vorticibus explicati, sese effert: quod illustrissimis exemplis comprobare, nullo negotio possum. Miraberis huius orationis maiestatem, & delicias. *Volo sub conspectu meo ponere, quæ gentium oculos, regumque perstringunt, volo intueri pretia sanguinis, animarumque vestrarum. Prima mihi luxuria spolia proponere: siue illa vis per ordinem expandere, siue, ut est melius, in vnum acervum dare. Video elaboratam scrupulosa distinctione testudinem, & foetidissimorum, pigerimumque animalium testas ingentibus pretijs*

Senec. l. 7.

de benef. c.

9.

Eximia luxuria descri-

ptio per par-

tiu enumerationem.

emp.